

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح ماده (۱۱۷) تنفیذی قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده (۳۶) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳»

۱. موضوع مواد (۱۱۷) قانون برنامه سوم و ماده (۳۶) قانون برنامه چهارم

هدف اصلی مواد فوق الذکر تشکیل شورای عالی توسعه صادرات غیرنفتی و تعیین اهداف، ترکیب و دبیرخانه شورای عالی توسعه صادرات و همچنین تشکیل کمیته توسعه صادرات بوده است.

ترکیب این شورا مطابق قانون فوق شامل ۱۶ عضو ثابت و ۳ عضو ناظر به شرح زیر است:

ریاست‌جمهور یا معاون اول وی به‌عنوان ریاست شورا، وزیران بازرگانی، صنایع، معادن و فلزات، تعاون، امور خارجه، نفت، امور اقتصادی و دارایی، کشاورزی، جهاد سازندگی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مدیر عامل بانک توسعه صادرات و رؤسای مرکز توسعه صادرات ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون و سه نفر عضو ناظر از نمایندگان مجلس از کمیسیون‌های امور بازرگانی و توزیع، امور برنامه و بودجه و امور اقتصادی و دارایی و تعاون.

۲. موضوع لایحه دولت

در این لایحه دو نوع اصلاح شکلی و محتوایی درخصوص ترکیب شورای عالی صادرات مدنظر قرار گرفته است:

۱. شکلی که ناشی از تغییر نام برخی وزارتخانه‌ها و کمیسیون‌های مجلس بوده و به‌شرح زیر است:

الف) وزارتخانه‌های (صنایع) و (معادن و فلزات) ادغام شده‌اند و لذا وزارت صنایع و معادن موردنظر قرار گیرد.

ب) وزارتخانه‌های (جهاد سازندگی) و (کشاورزی) ادغام شده‌اند و لذا وزارت جهاد کشاورزی مورد نظر قرار گیرد.

ج) کمیسیون‌های (امور بازرگانی و توزیع)، (امور اقتصادی و دارایی و تعاون) ادغام شده‌اند و لذا کمیسیون اقتصادی موردنظر قرار گیرد.

د) کمیسیون (امور برنامه و بودجه) به‌عنوان برنامه و بودجه و محاسبات اصلاح شود.

۲. محتوایی (ناشی از لزوم تغییر ترکیب شورا):

الف) اضافه شدن وزیر راه و ترابری به شورا.

ب) اضافه شدن رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی به شورا (که باید به‌جای آن به معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری اشاره شود).

ج) اضافه شدن نمایندگان کمیسیون‌های (صنایع و معادن) و (کشاورزی) مجلس شورای اسلامی به‌عنوان ناظر در شورا.

۳. بررسی اجزای لایحه

۱. کلیه اصلاحات شکلی ناشی از تغییر نام برخی وزارتخانه‌ها و کمیسیون‌های مجلس مورد تأیید است.

۲. در خصوص پیشنهادهای محتوایی توجه به نکات زیر ضروری است:

الف) با توجه به توجیه لایحه درخصوص ارتباط مستمر و گسترده بنگاه‌های صادراتی کشور با بخش حمل‌ونقل اعم از هوایی، دریایی، زمینی و جاده‌ای و ضرورت توجه به رفع موانع و محدودیت‌های ناشی از این بخش افزودن وزیر راه به مجموعه شورا بلامانع است.

ب) با توجه به توجیه لایحه درخصوص ضرورت تأمین به موقع بودجه و اعتبارات بخش صادرات به‌ویژه جوایز و مشوق‌های حمایتی افزودن معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری به مجموعه شورا بلامانع است.

ج) با توجه به لزوم افزایش نظارت مجلس در جنبه‌های مختلف بر فعالیت مجامع و شوراها افزایش ۳ نفر نماینده مجلس به‌عنوان ناظر به چهار نماینده بلامانع است. هر چند این امر نیاز به بررسی کامل اثربخشی و کارآمدی حضور نمایندگان در مجامع و شوراها دارد.

۴. بررسی نظرات کمیسیون‌های مجلس

این لایحه در تاریخ ۱۳۸۷/۵/۱۴ در کمیسیون صنایع به تصویب رسید و در تاریخ ۱۳۸۷/۶/۱۲ در کمیسیون اقتصادی رد شد. کمیسیون اقتصادی دلایل رد را ادغام شدن این شورا توسط دولت و یک سال باقی ماندن از برنامه چهارم اعلام کرده است.

پیشنهاد

۱. مطابق بند «۹» «قانون تعیین وضعیت شوراهای عالی» مصوب جلسه علنی مورخ ۱۳۸۷/۱/۲۰ مجلس شورای اسلامی که در تاریخ ۱۳۸۷/۷/۶ از سوی مجمع تشخیص مصلحت موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد، شورای عالی توسعه صادرات غیرنفتی با حفظ اختیارات و وظایف و اعضای آنها کمافی‌السابق براساس قوانین ذی‌ربط قبلی تشکیل و اداره می‌شود و مطابق تبصره آن دولت می‌تواند پیشنهادهای لازم را برای بازنگری به مجلس اعطا کند.

بنابراین لایحه فعلی به منزله تغییر در ترکیب شورای عالی توسعه صادرات محسوب و با توجه به اصلاحات انجام شده تصویب آن قابل توصیه است.

۲. یکی از راهکارهای حل معضلات عمده و کلان کشور در حوزه فرابخشی تشکیل مجامع و شوراهایی است که با حضور نمایندگان دستگاه‌های مختلف به ارائه دستورالعمل‌هایی جهت رفع مشکلات مربوط و نظارت بر حسن اجرای آنها می‌پردازند. حضور ناظرانی از مجلس شورای اسلامی در این کمیته‌ها نیز مؤید لزوم اعمال نقش نظارتی مجلس بر این مجامع و شوراهاست. بنابراین با توجه به اهمیت این شورا در توسعه صادرات همان‌طور که ماده (۱۱۷) برنامه سوم توسط ماده (۴۶) قانون برنامه چهارم تنفیذ گردیده لازم است این موضوع در برنامه توسعه آتی و یا براساس لوایح قانونی دیگری مورد توجه قرار گیرد تا در سال‌های آتی خلأ قانونی در این زمینه به وجود نیاید.

با توجه به موارد فوق تصویب لایحه دولت قابل توصیه است.